

ÎNCHEIERE

02 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de către Procuratura Generală a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Verstiuc împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea de a recunoaște ca victimă a represiunilor politice și eliberarea certificatului de reabilitare,

împotriva deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 25 octombrie 2019, Galina Verstiuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, solicitând anularea răspunsului nr. 21(13)-719/131062 din 26.04.2019 emis de Procuratura Generală a Republicii Moldova, obligarea Procuraturii Generale de a recunoaște reclamanta ca victimă a represiunilor politice, cu reabilitarea și eliberarea certificatului de reabilitare și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 600 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, este fiica lui Rotaru (Matei) Maria și Matei Egor (Gheorghe), originari a satului xxx, raionul xxx.

Mama reclamantei, Rotaru (Matei) Maria, în temeiul hotărârii Comitetului securității de stat al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești din 10 iunie 1941 a fost deportată împreună cu familia în regiunea Chemerov, Federația Rusă.

Tatăl reclamantei, Matei Egor (Gheorghe), în temeiul hotărârii Comitetului securității de stat al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești din 10 iunie 1941 a fost deportat împreună cu familia în regiunea Tomsc, Federația Rusă.

A menționat că, căsătoria părinților a fost înregistrată la xxxx. Reclamanta fiind născută la xxxx. S-a aflat în locurile de represiune până la 30 ianuarie 1956. Iar, în anul 1956 s-au întors la baștină și s-au stabilit cu traiul în or. xxx.

La 06 decembrie 2013, părinților reclamantei le-au fost eliberate certificatele cu nr. 21-719/133526, prin care au fost informați că, în conformitate cu art. 3 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 au fost recunoscuți victime ale represiunilor politice și sunt reabilitați (f.d. 5-10).

La 06 decembrie 2013, s-a adresat organului competent, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, prin care a solicitat să fie recunoscută victimă a represiunilor politice și reabilitată.

Prin răspunsul nr. 21-719/13 din 09 decembrie 2013 i s-a refuzat, motivând prin faptul, că conform art. 1 al Legii pentru interpretarea unor prevederi ale legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 296-XIII din 23 noiembrie 1994, victime al represiunilor politice se recunosc copiii, care s-au născut în locurile de represiune din părinții represați, care au înregistrat căsătoria până a fi repesați.

A subliniat că, în sensul Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, reclamanta consideră că face parte din categoria persoanelor victime a represiunilor politic, fiind născută în locul de represiune.

A evidențiat că, Legea nr. 296-XII din 23 noiembrie 1994 pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, nu anulează dispozițiile Legii nr. 1225 din 08.12.1992, doar explică o situație, și anume: copiii persoanelor supuse represiunilor (se are în vedere o anumită categorie, sau cu alte cuvinte acei copii), care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele se consideră copii (de rând cu ceilalți copii a-i părinților repesați) proveniți din căsătoria încheiată până la represiune.

Consideră că, în textul Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 296-XIII din 23 noiembrie 1994, legislatorul nu statuează nimic despre copiii născuți în locurile de represiune sau în drum spre ele, care s-au născut din căsătorie neînregistrată. Ca urmare nu se referă la categoria persoanelor date.

În opinia reclamantei, nici una din legile menționate nu condiționează recunoașterea copiilor ca victimă a represiunilor politice, cu proveniența obligatorie din căsătoria înregistrată a părinților.

A relevat că, nu pot fi tratați de lege, în mod diferit, copiii persoanelor repesate, născuți în căsătorie înregistrată, diferit de cei născuți din părinți necăsătoriți.

La 22 martie 2019, s-a adresat cu cerere prin care a solicitat recunoașterea ca victimă a represiunilor politice și reabilitarea cu eliberarea certificatului de reabilitare. Iar, prin răspunsul nr. 21(13)-719/131062 din 26 aprilie 2019, Procuratura Generală a Republicii Moldova și-a menținut explicațiile făcute la 09 decembrie 2013 de către Procuratura Generală, prin care a invocat art. (1) alin. (2) din Legea nr. 296-XII pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, deci membri ai familiei persoanelor supuse represiunilor sunt copiii persoanelor supuse represiunilor care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele proveniți din căsătoria încheiată pînă la represiune. Ca urmare a adresării, Procuratura Generală i-a refuzat în solicitarea satisfacerii cerințelor înaintate (f.d.12).

Prin încheierea din 04 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost declarată inadmisibilă cerința reclamantului Verstiuc Galina privind încasarea

de la Procuratura Generală a Republicii Moldova în beneficiul lui Verstiuc Galina a sumei de 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral (f.d.62-63).

Prin hotărârea din 04 septembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Verstiuc Galina către Procuratura Generală a Republicii Moldova privind anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea de a recunoaște ca victimă a represiunilor politice și eliberarea certificatului de reabilitare.

A fost anulată decizia nr. 21 (13) – 719/131062 din 26 aprilie 2019 emis de Procuratura Generală.

A fost obligată Procuratura Generală a Republicii Moldova în condițiile legii să emită un act administrativ individual în privința Galinei Verstiuc de recunoaștere ca victimă a represiunilor politice și eliberarea certificatului de reabilitare.

A fost încasat de la Procuratura Generală a Republicii Moldova în beneficiul Galinei Verstiuc cheltuielile de judecată în sumă de 600 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

La 24 septembrie 2020, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus cererea de apel nemotivată prin care solicită casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei decizii noi de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Verstiuc Galina (f.d.70). Ulterior la 26 noiembrie 2020, 27 noiembrie 2020 Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus cereri de apel motivate, solicitând casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu adoptarea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă (f.d. 86-98, 99-101, 110-112).

Prin decizia din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Procuratura Generală a Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 04 septembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 146-154).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, Galina Verstiuc cade sub incidența Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 08 decembrie 1992, fiind membru a familiei persoanelor supuse represiunilor, fiica părinților represați - Rotaru (Matei) Maria și Matei Egor (Gheorghe), care au fost reabilitați prin certificatul de reabilitare nr. 21-719/133526 din 06 decembrie 2013.

Instanța de apel a subliniat că, Verstiuc Galina întrunește condițiile cu privire la declararea drept victimă a represiunilor politice, or, cu certitudine s-a constatat deportarea părinților acesteia - Matei Egor (Gheorghe) și Rotaru (Matei) Maria, în Republica Sovietică Socialistă Federativă Rusă, precum și nașterea lui Verstiuc Galina în locul de represiune, fapt confirmat prin certificatul de naștere nr. 162-T din 31 iulie 2014, eliberat de OSC Ungheni, prin care se atestă că Matei Galina s-a născut în orașul xxxx regiunea xxxx, xxx la data de xxxx, în rubrica tata fiind indicat Matei Egor, în rubrica mama fiind indicat Matei Maria.

Instanța ierarhic inferioară a respins argumentul apelantului precum că, cererea reclamantei urma a fi examinată în procedură special (necontencioasă), reglementată de Codul de Procedură Civilă, dar nu în procedura contenciosului administrativ, or, articolul 5² din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225-XII din 08.12.1992, prevede expres faptul că, decizia Procuraturii Generale de a refuza reabilitarea în cazurile prevăzute la alineatul 2 al prezentului articol poate fi atacată în instanța judecătorească competentă.

La 13 aprilie 2021, prin intermediul poștei electronice, Procuratura Generală a Republicii Moldova, a expediat recursul motivat împotriva deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziilor instanțelor ierarhic inferioare, cu emiterea unei decizii noi privind respingerea acțiunii (f.d. 160-163).

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând argumentele indicate în cerere de apel.

Suplimentar a relevat că, hotărârea contestată a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procesual. Or, în opinia recurentului, răspunsul Procuraturii Generale nr. 21(13)-719/13-1062 din 26.04.2019 nu este un act administrativ.

Recurentul a notat că, răspunsul nr. 21(13)-719/13-1062 din 26.04.2019 a fost emisă în corespundere cu legislația în vigoare la acel moment. Totodată a menționat că la 05 februarie 2021, Procuratura Generală a eliberat certificatul de reabilitare prin care Verstiuc (Matei) Galina Egor se consideră victimă a represiunilor politice și este reabilitată.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 17 februarie 2021, fiind recepționată de către recurent la 25 martie 2021 (f.d. 158).

Prin urmare, recursul depus de către Procuratura Generală la 13 aprilie 2021, este în termen.

La 22 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului copia cererii de recurs, fiindu-i explicat dreptul de a depune referință asupra recursului declarat, însă până în prezent, intimatul nu și-a valorificat acest drept.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art.246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o

motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de Procuratura Generală a Republicii Moldova, este inadmisibilă.

În conformitate cu art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Procuratura Generală a Republicii Moldova, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Nicolae Craiu

Victor Burduh